

**Hoger instituut
voor de arbeid**

**VIONA –AANBESTEDING 2000
ONDERZOEKSVORSTEL I.V.M. THEMA 5:
DUURZAME ARBEIDSINTEGRATIE VAN ZWAKKE
WERKZOEKENDEN VIA HERINSCHAKELINGSPROJECTEN**

1. Promotor:

Dr. Ides Nicaise
Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA, K.U.Leuven)
E. Van Evenstraat 2E
3000 Leuven
tel. 016-32.33.37; fax 32.33.44
e-mail ides.nicaise@hiva.kuleuven.ac.be

**2. Titel: Duurzame arbeidsintegratie van zwakke doelgroepen via
herinschakelingsprojecten**

3. Bondige omschrijving van het onderzoeksproject

In het kader van de Europese Richtsnoeren voor werkgelegenheid worden het actief arbeidsmarktbeleid (richtsnoer 3) en de herintegratie van achtergestelde doelgroepen (richtsnoer 9) als prioriteiten naar voren geschoven. Vlaanderen beschikt op dit vlak over een stevige traditie, met een hele waaier van maatregelen (opleiding, werkervaring, sociale tewerkstelling, trajectbegeleiding, leereilanden enz.).

Mede onder invloed van het Europees Sociaal Fonds zijn reeds heel wat evaluaties op dit vlak gebeurd, maar zelden werden de langetermijneffecten van deze maatregelen gemeten, en nooit gebeurde dit op een eenvormige manier. Nochtans hangt de efficiëntie van het actief

arbeidsmarktbeleid (in termen van sociale kosten en baten) cruciaal af van de duurzaamheid van hun tewerkstellingseffect (Nicaise, 1996).¹

Langetermijneffecten zijn slechts één aspect van ‘duurzame arbeidsintegratie’. Het begrip verwijst ook naar de kwaliteit van die integratie, en naar de welzijnsdimensie van arbeid. Deze verschillende aspecten staan in ons onderzoeksvoorstel op gelijke voet. De theorie van nobelprijswinnaar A. Sen i.v.m. welvaartsmeting via ‘functioneringsniveaus’ (functionings) en ‘vaardigheden’ (capabilities) lijkt ons een uitstekend uitgangspunt voor deze benadering van ‘duurzame arbeidsintegratie’.

Dit onderzoeksvoorstel bouwt voort op een recent afgerond onderzoek omtrent de kortetermijneffecten van sociale tewerkstelling voor zwakke doelgroepen (werkervaring, sociale werkplaatsen en invoegbedrijven)². Onderhavig voorstel beoogt een driedubbele aanvulling: (a) onderzoek naar de effecten van deze tewerkstelling op langere termijn via een nieuwe bevraging van dezelfde doelgroep, 4 à 7 jaar na intake; (b) uitbreiding tot andere arbeidsmarktmaatregelen; (c) toepassing van de theorie van Sen.

Een exhaustieve retrospectieve bevraging van de doelgroep, x jaar na instroom³ in een herinschakelingsproject, zal slaan op de sociaal-economische en sociaal-culturele achtergrond, de recente arbeidsloopbaan (vóór en na instroom) en verschillende welzijnsdimensies (financieel/materieel welzijn, huisvesting, gezinssituatie, gezondheid, vrijetijdsbesteding, sociaal-culturele participatie, afhankelijkheid van sociale diensten, cognitief en emotioneel welbevinden). De beoogde effectieve respons bedraagt 1540 respondenten, afkomstig uit WEP+, WEP+privé, Interface, sociale werkplaatsen, invoegbedrijven, beroepsopleidingen van de VDAB en derden en IBO alsook een vergelijkingsgroep.

Deze data laten ons toe om volgende aspecten van de herinschakeling te analyseren: (a) *doelgroepbereik* (door vergelijking van het profiel vóór instroom met dat van de referentiegroep – afroming of positieve discriminatie?); (b) *kwaliteit* van het herinschakelingsproject (leereffecten, statuut, tevredenheid...); en (c) *effecten* ervan op de *loopbaan* en het *welzijn* van de begunstigden, multidimensioneel (cf. supra: arbeid, inkomen,

¹ Nicaise I., Vis geven of leren vissen ? Sociale kosten-baten analyse van de TOK-projecten, *Belg. Tijdschr. voor Sociale Zekerheid*, dec. 1996

² Lauwereys L., Matheus N., Nicaise I., *De sociale tewerkstelling in Vlaanderen: doelgroepbereik, kwaliteit en doelmatigheid*, Leuven, HIVA, 2000

³ De termijn tussen instroom en interview zal variëren tussen 1 en 7 jaar (a) naargelang de bestudeerde maatregel, wegens de verschillende datum van invoering, en (b) naargelang de betrokken doelgroep reeds eerder werd bevraagd (wat toelaat om follow-up enquêtes op langere termijn uit te voeren). In elk geval wordt ‘een zo lang mogelijke termijn na instroom’ bestudeerd. Via geëigende regressietechnieken zullen de resultaten gezuiverd worden voor conjuncturele effecten.

huisvesting, gezondheid, vrijetijdsbesteding, sociaal-culturele participatie, zelfredzaamheid, emotioneel en cognitief welbevinden) en intertemporeel.

Het onderzoek zal omwille van zijn omvang in twee fasen plaatsvinden, gespreid over twee opeenvolgende projecten in het Viona-programma (2000 en 2001). Tijdens het eerste jaar worden de data verzameld en de eerste bivariate analyses verricht. Het tweede jaar zal volledig gericht zijn op meer diepgaande, dynamische en multivariate analyses (zie bijlage).

4. Thema waarop het voorstel betrekking heeft: thema 5

5. Tijdschema

Het spreekt vanzelf dat dit uitgebreide onderzoek niet met het budget van een gemiddeld VIONA-project kan worden uitgevoerd (cf. infra). Daarom plannen we de indiening van twee opeenvolgende projecten (in 2000 en 2001). In het eerste jaar beperken we ons tot de dataverzameling, de uitwerking van het theoretisch kader, en de oplevering van de eerste analyses, bv. profielgegevens en evolutie tewerkstellingsgraden vóór en na het scharniermoment.

Het onderzoek kan starten op 1 december 2000 en duurt tot eind november 2001. De dataverzameling zal 6 à 7 maanden duren. De steekproeftrekking, aanpassing van de vragenlijsten, wetenschappelijke begeleiding en eerste rapportering neemt 12 FTE onderzoeksmaanden in beslag.

In 2001 zal dan een vervolgproject worden ingediend, dat zal slaan op meer diepgaande analyses (cf. bijlage, methode).

7. Valorisatie

Traditioneel mondt het HIVA-onderzoek uit in

- een onderzoeksrapport in boekvorm
- een synthese gepubliceerd in de Nieuwsbrief WAV of een ander wetenschappelijk tijdschrift
- een persconferentie
- een studiedag

Met deze elementen is rekening gehouden bij de opstelling van het budget

8. Relevante recente en lopende onderzoeksprojecten

Recent onderzoek

Evaluaties van het TOK-programma (1990-1998)

Positieve tewerkstellingssporen in OCMW's (1998)

Evaluaties van diverse Vlaamse ESF-programma's in het kader van Doelstelling 3 (1992-heden)

VDAB-doelmatigheidsonderzoek (1996)

De sociale tewerkstelling in Vlaanderen: doelgroepbereik, kwaliteit en doelmatigheid (1997-2000)

Lopend onderzoek

Sociale tewerkstelling: beleidsadvies federale overheid

Trendrapport richtsnoeren 1 & 2 in Vlaanderen

**Hoger instituut
voor de arbeid**

BIJLAGE 1: GEDETAILLEERD PROJECTVOORSTEL

Verantwoording

In het kader van de Europese Richtsnoeren voor werkgelegenheid worden het actief arbeidsmarktbeleid (richtsnoer 3) en de herintegratie van achtergestelde doelgroepen (richtsnoer 9) als prioriteiten naar voren geschoven. In de Top van Lissabon werd de nadruk op een inclusief beleid t.a.v. sociaal achtergestelde groepen nog versterkt. Vlaanderen beschikt op dit vlak over een stevige traditie, met een hele waaier van maatregelen (opleiding, werkervaring, sociale tewerkstelling, trajectbegeleiding, leereilanden enz.). In de Vlaamse beleidsbrief over tewerkstelling staat de vervulling van het 'recht op duurzaam werk voor iedereen' centraal, en de 'actieve welvaartsstaat' is wellicht hét vaandel van de federale regering. Weliswaar zijn de intenties reeds meer operationeel gemaakt waar het jonge werkzoekenden betreft; de oudere langdurig werklozen (en aanverwante groepen: bijstandstrekkers, allochtonen, personen met een handicap, herintreedsters...) verdienen evenveel inspanningen.

Mede onder invloed van het Europees Sociaal Fonds zijn reeds heel wat evaluaties op dit vlak gebeurd, maar zelden werden de langetermijneffecten van deze maatregelen gemeten, en nooit gebeurde dit op een eenvormige manier. Nochtans hangt de efficiëntie van het actief arbeidsmarktbeleid (in termen van sociale kosten en baten) cruciaal af van de duurzaamheid van hun tewerkstellingseffect (Nicaise, 1996)⁴.

Langtermijneffecten zijn slechts één aspect van 'duurzame arbeidsintegratie'. Het begrip verwijst ook naar de kwaliteit van die integratie, en naar de welzijnsdimensie van arbeid. Deze verschillende aspecten staan in ons onderzoeksvoorstel op gelijke voet. De theorie van nobelprijswinnaar A. Sen i.v.m. welvaartsmeting via 'vaardigheden' (capabilities) lijkt ons een uitstekend uitgangspunt voor deze benadering van 'duurzame arbeidsintegratie'.

⁴ I. Nicaise, Vis geven of leren vissen ? Sociale kosten-batenanalyse van de TOK-projecten, *Belg. Tijdschrift voor Sociale Zekerheid*, dec. 1996

Korte beschrijving van het voorbije onderzoek

Het afgelopen onderzoek naar de sociale tewerkstelling⁵ betrof (a) het feitelijk doelgroepbereik van de sociale tewerkstelling, (b) de kwaliteit ervan en (c) de effecten op de arbeidsloopbaan en het welzijn van de doelgroep. De data werden verzameld d.m.v. een uitgebreide retrospectieve enquête eind 1997 bij 640 individuen uit volgende vier groepen: (a) personen ingestroomd in werkervaringsprojecten in de loop van 1994; (b) personen ingestroomd in sociale werkplaatsen in 1995; (c) instromers in invoegbedrijven in 1996-97; en (d) een vergelijkingsgroep van laaggeschoolde langdurig werklozen en OCMW-cliënten.⁶ De vragenlijst betrof allerlei antecedenten van de doelgroep, een gedetailleerde bevraging van de arbeidsloopbaan en diverse welzijnsdimensies (inkomen, huisvesting, gezondheid, vrijetijdsbesteding, sociale en culturele participatie, beroep op sociale dienstverlening enz.) vanaf het derde jaar vóór instroom tot op de datum van het interview.

Het onderzoek leverde in een notendop volgende conclusies op: een substantieel nettotewerkstellingseffect van de drie typen sociale tewerkstelling 1 à 3 jaren na instroom, ook in werkervaringsprojecten en na uitzuivering van selectiviteitsvertekeningen; een positieve impact op de zelfredzaamheid en socio-culturele participatie; en voor wat werkervaringsprojecten betreft ook een significant positief effect op de gezondheid en op de kwaliteit van de reguliere tewerkstelling na doorstroming. Wat de welzijns effecten betreft, vermoeden we dat de duidelijker impact van de sociale tewerkstelling bij de werkervaringsgroep (deels) te maken heeft met het feit dat de tijdsspanne tussen instroom en interview bij deze groep langer is (minstens 3 jaar). Zowel omwille van dit vermoeden als om de duurzaamheid van de arbeidsintegratie op langere termijn te meten ware het zinvol om een nieuwe effectmeting te ondernemen bij dezelfde groep, 3 jaar later.

Doelstellingen van het nieuwe onderzoeksvoorstel

De kernvragen van dit onderzoeksvoorstel blijven in grote lijnen dezelfde als in het voorgaande, nl.:

⁵ Lauwereys L., Matheus N., Nicaise I., *De sociale tewerkstelling in Vlaanderen: doelgroepbereik, kwaliteit en doelmatigheid*, Leuven, HIVA, 2000

⁶ Het moment van instroom in de sociale tewerkstelling noemen we het 'scharniermoment'. Dit is verschillend voor de drie bestudeerde typen van sociale tewerkstelling omwille van de verschillen in ontwikkeling van deze stelsels. In de analyses werd gecorrigeerd voor conjunctuureffecten. Voor de vergelijkingsgroep werd het 'scharniermoment' gedefinieerd als het tijdstip van steekproeftrekking: uit de bestanden van de VDAB. In feite werden twee groepen van laaggeschoolde langdurig werklozen en OCMW-cliënten getrokken: één medio 1994 en één medio 1995.

1. *Doelgroepbereik*: welk deel van de referentiepopulatie wordt werkelijk bereikt? Is er sprake van afroming of van positieve discriminatie (en dit op welke dimensies?) Zijn er overlappingen tussen verschillende soorten inschakelingsprogramma's qua doelgroep?
2. *Kwaliteit*: welk statuut hebben de begunstigden tijdens hun deelname aan het project (type contract, inkomen, rechten en plichten)? Welke opleidingskansen hebben ze? Wat zeggen ze over de sociale contacten, ontplooiingskansen, de sfeer...?
3. *Doelmatigheid*: welke effecten hebben de inschakelingsmaatregelen – in de eerste plaats op hun tewerkstellingkansen, maar ook op de kwaliteit van hun werk, hun materieel welzijn, gezondheid, gezinsrelaties, sociaal-culturele participatie, zelfredzaamheid, subjectief welbevinden?

In de eerste plaats willen we dezelfde doelgroep van het vorige onderzoek nogmaals bevragen op het einde van 2000 of begin 2001. Op die manier willen we nagaan

- (a) hoe duurzaam het (kwantitatief) netto-effect van de integratie-maatregelen op de tewerkstelling van de betrokkenen is (in vergelijking met de referentiegroep);
- (b) hoe de kwaliteit van de betrokken tewerkstelling evolueert;
- (c) welke impact de arbeidsintegratie heeft op het welzijn van de doelgroep op langere termijn.

Dit alles zou dan kunnen op een termijn van 4 à 7 jaar na instroom, wat een goed beeld geeft van de 'duurzaamheid' van de arbeidsintegratie. Zoals reeds eerder gezegd lijkt de 'lange termijn' ons belangrijk om twee redenen: de kosten-batenbalans van herinschakelingsacties hangt cruciaal af van de duurzaamheid van de terugwinningseffecten (van de arbeidsintegratie); en de welzijnseffecten hebben vermoedelijk een zekere tijd nodig om zich uit te kristalliseren.

In de tweede plaats willen we de steekproef uitbreiden tot deelnemers aan andere typen maatregelen:⁷

- (a) basisopleidingen van de VDAB: daarvoor zouden we de bevroegde doelgroep van een voorbije ESF-evaluatie opnieuw willen interviewen (vorige bevragingen 1996 en 1999);
- (b) IBO;
- (c) beroepsopleidingen van derden: idem als (a);
- (d) WEP+ privé;
- (e) Leereilanden.

⁷ De termijn tussen instroom en interview zal hier variëren tussen 1 en 5 jaar (a)naargelang de bestudeerde maatregel, wegens de verschillende datum van invoering, en (b)naargelang de betrokken doelgroep reeds eerder werd bevroegd (wat toelaat om follow-up enquêtes op langere termijn uit te voeren). In elk geval wordt 'een zo lang mogelijke termijn na instroom' bestudeerd. Via geëigende regressietechnieken zullen de resultaten gezuiverd worden voor conjuncturele effecten.

De toepassing van dezelfde analyses op een waaier van verschillende inschakelingsmaatregelen heeft enerzijds het voordeel dat de effectiviteit van verschillende maatregelen voor gelijkaardige doelgroepen onderling kan vergeleken worden. Anderzijds betekent het ook een kostenbesparing omwille van de schaalvoordelen van het onderzoek.

Een derde nieuwheid van het onderhavig onderzoeksvoorstel is gesitueerd in het analysekader (zie verder).

Theoretisch kader en onderzoeksmethode

In wezen zal dezelfde methode gebruikt worden als bij het voorbije onderzoek: in de eerste plaats wordt een lukrake steekproef van begunstigen van elke maatregel getrokken. Tevens wordt een ruime steekproef van de ‘referentiepopulatie’ (bv. laaggeschoolde langdurig werklozen en OCMW-cliënten) getrokken, die echter niet noodzakelijk ‘gematched’ wordt met de eerstgenoemde groep. Het is immers o.a. de bedoeling om de selectiviteit in deelname te meten: welk deel van de referentiepopulatie wordt feitelijk bereikt ?

Die *selectiviteit* (of het doelgroepbereik) wordt gemeten a.h.v. allerlei profielkenmerken en schalen (bv. onderwijsniveau, huisvesting, gezinssituatie, schulden, sociale contacten...) vóór instroom. Afwijkingen tussen het profiel van de deelnemers en de referentiegroep worden gemeten d.m.v. variantieanalyse en chi-kwadraattoetsen. Welzijnsdimensies worden gedefinieerd d.m.v. factoranalyse op de basisvariabelen.

De *effecten* van de herinschakelingsmaatregelen worden gemeten d.m.v. een ‘differences-in-differences’ benadering. Dit betekent dat de toestand van de doelgroep van een bepaalde maatregel vergeleken wordt vóór en na deelname, en dat dit verschil nog eens vergeleken wordt met de gelijktijdige evolutie in de toestand van een vergelijkingsgroep. Dit is een noodzakelijke (nog niet voldoende) voorwaarde om de ‘zuivere’ effecten van de maatregel te meten. Dit principe geldt zowel voor de effecten op de arbeidsloopbaan als voor die op het welzijn.

Voor de effecten op de *tewerkstellingsgraad* wordt de bovenstaande benadering geoperationaliseerd d.m.v. een ‘fixed-effect’ model: dit laat toe om (mits bepaalde veronderstellingen over de verdeling van de storingstermen tussen individuen en intertemporeel) een ‘zuiver netto-effect’ te meten, gecorrigeerd voor observeerbare en niet-observeerbare verschillen in (vaste) individuele kenmerken. De afhankelijke variabele is bv. het verschil in tewerkstellingsgraad tussen jaar $t-1$ (de periode vóór instroom) en jaren t , $t+1$, $t+2$ enz. Wij ontwikkelden een variante van dergelijk model met een Tobit-specificatie, waardoor informatie over ‘onvolledige jaren’ ook bruikbaar wordt. Verdere verfijning van dit model (testen van een ‘random effects’ model, interacties) behoort tot de mogelijkheden.

Voor kwalitatieve aspecten van de tewerkstelling en voor de welzijnseffecten maakten we in het voorbije onderzoek gebruik van vergelijkingen van scores op allerlei schalen, met behulp van variantieanalyse, chi-kwadraattoetsen, factor- en regressieanalyse. In dit project wensen we deze meting beter theoretisch te onderbouwen en meer coherente modellen te schatten gebaseerd op de theorie van Sen (1985)⁸. Daarin wordt ‘welzijn’ gedefinieerd als het geheel van ‘functioneringsniveaus’ (bv. op het vlak van het wonen, de cultuurbeleving, de sociale contacten...) van een individu: een definitie die duidelijk veel ruimer is dan de traditionele consumptietheorie waarbij ‘nut’ afhankelijk wordt gesteld van de consumptie van goederen en diensten. Goederen en diensten, inkomen en vrijetijd... zijn in deze context slechts middelen die in combinatie met de ‘vaardigheden’ van een individu benut worden om een zo hoog mogelijke set van functioneringsniveaus te behalen. De herinschakelingsmaatregelen kunnen dan beschouwd worden als investeringen in de vaardigheden (het menselijk kapitaal) van de betrokkenen. Door de specificering van een theoretisch model met causale relaties en verschillende niveaus van variabelen (exogeen, intermediair, resultaatvariabelen) zullen de welzijnseffecten op een meer coherente manier gemeten worden. Dit zou tevens een stap voorwaarts betekenen in de toepassing van Sen’s theorie op de Belgische arbeidsmarkt. Schokkaert en Van Ootegem (1990)⁹ maakten reeds een toepassing door het welzijn van werklozen te meten volgens dergelijke criteria. Hier zal een intertemporele wijziging van het welzijn gemeten worden en gerelateerd aan overheidsinterventies.

Dataverzameling

Voor de sociale tewerkstellingskanalen (werkervaring, sociale werkplaatsen en invoegbedrijven) wordt dezelfde steekproef als in het voorbije onderzoek opnieuw bevestigd, met een interval van 3 jaar. De steekproeftrekking voor de overige inschakelingsmaatregelen zal gebeuren op basis van bestanden van diverse promotoren resp. administraties. Voor elke maatregel mikken we op een netto-respons van 120 individuen; tevens zal een ‘jongere’ vergelijkingsgroep van 300 individuen moeten getrokken worden i.f.v. maatregelen die recent ingevoerd werden. Dit brengt het totaal aan respondenten op $5 \times 120 + 300 + 640 = 1.540$

De vragenlijsten zullen eveneens gebaseerd zijn op de reeds ontwikkelde vragenlijst uit het afgeronde onderzoek. Gezien de laaggeschooldheid van de doelgroep en de omvang van de vragenlijst moeten de enquêtes mondeling aan huis afgenomen worden. Het HIVA beschikt hiervoor over een gespecialiseerde survey-afdeling.

⁸ A. Sen, *Commodities and capabilities*, Amsterdam, North-Holland, 1985

⁹ E. Schokkaert en L. Van Ootegem, *Sen’s concept of the living standard applied to the Belgian unemployed*, *Recherches Econ. de Louvain* 56(3-4), 1990, p.429-450

VIONA-PROJECT ‘DUURZAME ARBEIDSINTEGRATIE VAN ZWAKKE WERKZOEKENDEN VIA HERINSCHAKELINGSPROJECTEN’ – BIJLAGE 1 BIS.

1. Rapportering

Zoals aangekondigd werd in het projectvoorstel, is het project opgevat als een tweejarige onderneming. Wegens de zware investering in dataverzameling en modelvorming tijdens het eerste werkjaar zal de rapportering niet exhaustief zijn. Wel kan men zich verwachten aan de volgende output:

Modelvorming

Inzake tewerkstellingseffecten zal de mogelijkheid onderzocht worden om het ‘fixed-effect’ model (met Tobit specificatie) verder te verfijnen. De bedoeling is om nog een stringente hypothese van het model los te laten, nl. de hypothese dat binnen een bepaalde voorziening (bv. sociale werkplaatsen) alle individuen in gelijke mate hun tewerkstellingskansen zien verhogen. Dit vereist studie van meer geavanceerde panelanalysemodellen.

Tegelijk zal de theorie van Amartya Sen over ‘functioneringsniveaus’ en ‘vaardigheden’ van individuen, een geavanceerd theoretisch kader voor de analyse van welzijnseffecten, bestudeerd worden. Er zal m.n. nagegaan worden op welke wijze deze theorie kan toegespitst worden op ons onderwerp. Daarvoor bestaan bij ons weten geen precedentes, temeer omdat het hier om een intertemporele analyse gaat.

Eerste empirische resultaten van de follow-up enquête

Vooreerst zal het profiel van de deelnemers in diverse tewerkstellings- en opleidingsvoorzieningen geschetst worden, en waar mogelijk getoetst aan bestaande profielstudies.

Vervolgens zullen de tewerkstellingseffecten van deelnemers en vergelijkingsgroep doorheen de tijd gemeten worden: dit gebeurt vanaf 3 jaar vóór instap tot op het moment van de enquête. De overschouwde periode verschilt dan van de ene voorziening tot de andere: voor werkervaring gaat het om minstens 9 jaar (waarvan 3 vóór intake); voor sociale werkplaatsen 8 jaar (-3), voor invoegbedrijven 7 jaar (-3), voor de andere maatregelen moet dit nog nader gespecificeerd worden.

Uit de geconstrueerde grafieken zal men alvast de ongezuiverde tewerkstellingseffecten op lange termijn kunnen afleiden, d.w.z. zonder econometrische correctie voor selectiviteit.

2. Valorisatie

Deze zal bestaan uit vier elementen:

- een basisrapport (cf. supra);
- een synthese-artikel, te publiceren in de Nieuwsbrief WAV of een ander wetenschappelijk tijdschrift
- een persconferentie
- een studienamiddag, bestemd voor beleidsmakers, de administratie, sociale partners, operatoren en veldwerkers, en doelgroeporganisaties. Deze studienamiddag zal enerzijds dienen om de eerste onderzoeksresultaten bekend te maken, en anderzijds om feedback te krijgen voor het eventuele vervolgonderzoek.

LIJST VAN WETENSCHAPPELIJKE PUBLICATIES (STAND VAN ZAKEN MAART 2000)

I. Nicaise

Inhoud

- I. Artikels in internationale gereviewde tijdschriften
- II. Artikels in andere wetenschappelijke tijdschriften
- III. Mededelingen op internationale congressen en bijeenkomsten
- IV. Mededelingen op andere congressen en bijeenkomsten
- V. Rapporten
 - a) Interne
 - b) Gepubliceerde
- VI. Boeken
 - a) als auteur
 - b) als editor
- VII. Artikels in of gedeelten van boeken
- VIII. Medewerking aan publicaties van derden

Binnen elke rubriek zijn de publicaties chronologisch gerangschikt

I. Artikels in internationale gereviewde tijdschriften

- DECOSTER A., HOUTHUYS P., NICAISE I., PACOLET J. EN WOUTERS R., Sociale Zekerheid en Personenbelasting, *Belgisch tijdschrift voor Sociale Zekerheid*, 1985(7), aug. 1985, p. 691-727.
- DECOSTER A., HOUTHUYS P., NICAISE I., PACOLET J. EN WOUTERS R., Sécurité sociale et impôt des personnes physiques, *Revue Belge de Sécurité Sociale*, 1985(7), août 1985, p.679-714
- NICAISE I., Horizontale neutraliteit in de personenbelasting en degressieve familiale quotiënten, *Documentatieblad Ministerie van Financiën*, sept. 1985 (9), p. 159-173.
- NICAISE I., Fiscalisering van de sociale zekerheid : doelstellingen, scenario's en ervaringen, *Econ. en Sociaal Tijdschr.*, 40 (5), okt. 1986, p. 595-610.
- NICAISE I., De gezinsdimensie in de fiscale hervorming, *Documentatieblad Min. van Fin.*, okt.-nov. 1987 (10-11), p. 213-219.
- NICAISE I., Neue Entwicklungen in der Berufsbildung in Belgien, *Durchblick*, 1991(2), juni 1991, p. 15-16
- VAN BRUSSELEN B., NICAISE I., Van werkloze tot zelfstandige. Evaluatie van tien jaar achtergestelde leningen aan werklozen in België, *Maandschrift Economie*, 59(4), aug. 1995, p. 324-332
- VAN BRUSSELEN B., NICAISE I., Dix ans de prêts subordonnés aux chômeurs créateurs d'entreprises : efficacité sociale et économique, *Cahiers Econ. de Bruxelles*, 146, 2ème trimestre 1995, p.205-218
- NICAISE I., BOLLENS J., DAWES L., LAGHAEI S., THAULOW I., VERDIÉ M., WAGNER A., Pitfalls and dilemmas in labour market policies for disadvantaged groups - and how to avoid them, *Journal for European Social Policy*, 5(3), August 1995, p. 199-217
- NICAISE I., The labour market situation of the poor in Belgium : a more detailed illustration, *Ethical Perspectives*, 3(1), april 1996, p.39-49
- NICAISE I., Vis geven of leren vissen ? Sociale kosten-baten analyse van de TOK-projecten van OCMW's, *Belg. Tijdschr. voor Sociale Zekerheid*, 38(4), dec. 1996, p.923-937

- NICAISE I., Donner du poisson ou apprendre à pêcher ? Analyse des coûts et bénéfices sociaux des projets d'insertion EFD des CPAS, *Revue Belge de Sécurité Sociale*, 38(4), déc. 1996, p.909-923
- NICAISE I., Onderwijs- en opleidingsstrategieën ter bestrijding van armoede. Een onderwijseconomische benadering, *Tijdschr. voor Onderwijsrecht en -Beleid*, 1996-97(3), p.2-14
- NICAISE I., Activering van werkloosheidsuitkeringen : van vraag naar aanbodstrategie, in : *Maandschrift Economie*, 62, aug. 1998, p.242-256
- NICAISE I., Giving fish or teaching to fish ? A cost-benefit analysis of Belgian employment-training projects for minimum income recipients, in : *Public Finance and Management*, 2000 (forthcoming)
- NICAISE I., Human capital, reservation wages and job competition : Heckman's lambda re-interpreted, *Applied Econ.*, 2000 (forthcoming)

II. Artikels in andere wetenschappelijke tijdschriften

- NICAISE I., Ph. DE CEUKELAERE en P. SERCU, Europa en de Derde Wereld, *Kultuurleven*, febr. 1976, p. 126-136.
- NICAISE I., Migratie en armoede in ontwikkelingslanden : het geval van Brazilië, *Tijdschr. voor Ontwikkelingssamenwerking*, 6 (1), jan. 1981, p. 28-38.
- Dossier Sociale zekerheid en personenbelasting, *De Gids op Maatsch. Gebied*, 76(8-9), sept. 1985.
- NICAISE I., De aanslag van de rijken : beschouwingen bij de fiscale hervorming, *Welzijnswerkkroniek*, 111, nov. 1987, p. 15-18.
- NICAISE I. en S. WINTERS, Studietoelagen en/of studieleningen ?, *De Gids op Maatsch. Gebied*, mei 1988.
- NICAISE I., Vredeseconomie : de toekomst van de Oost-West handel en haar baten voor de EEG, *De Gids op Maatsch. Gebied*, juni 1988.
- NICAISE I. e.a., Opleidingen voor langdurig werklozen in België : 5 case studies, *De Gids op Maatsch. Gebied*, 81 (6-7), juni-juli 1990, p. 601-607.
- VAN REGENMORTELT T. en NICAISE I., Arbeidsmarktgerichte opleidingen voor kansarme groepen : recente bevindingen en vragen vanuit onderzoek, *Welzijnswerkkroniek*, 138, juli 1990, p.5-14.
- STRUYVEN L., DEBRABANDER K. en NICAISE I., Het lappendeken van opleiding en vorming van volwassenen. Een plaats voor het Onderwijs Sociale Promotie ?, *De Gids op Maatsch. Gebied*, 82(3), maart 1991, p. 209-229.
- NICAISE I., Recht op arbeid voor allen : blauwdruk voor een lange-termijnbeleid tegen dualisering van de arbeidsmarkt, *De Gids op Maatsch. Gebied*, 1993, 84(4), 317-346
- VAN BRUSSELEN B., VOS M., NICAISE I, Sociale doelmatigheid van de studietoelagen in Vlaanderen, *De Gids op Maatsch. Gebied*, 1993, 84(5)
- WOUTERS M., VAN MEENSEL R., NICAISE I., De TOK-projecten en hun cursisten, drie jaar later, *De Gids op Maatsch. Gebied*, 86(3), maart 1995, p.285-288
- NICAISE I., Een win-win operatie ? Arbeidsmarktstrategieën voor laaggeschoolden, in *Nieuwsbrief Werkgelegenheid Arbeid Vorming*, 1996(3), p.29-38
- VLEUGELS I., GOS E., NICAISE I., Arbeidsmarktniches voor tewerkstelling van OCMW-cliënteel in Vlaanderen, *De Gemeente*, 1996(10), p.602-605
- NICAISE I., VLEUGELS I., GOS E., Een reguliere job voor laaggeschoolden, in *Samenleving en Politiek*, 1996 (3), okt. 1996, p.23-28
- DE WITTE, H., NICAISE, I., HOLDERBEKE, F., Waar bleven de geschorsten ? Een kritische vergelijking van de RVA-nota en de VBSG-studie over de relatie tussen schorsingen en BM-aanvragen, in : *Nieuwsbrief Werkgelegenheid Arbeid Vorming*, 1996(4), p.153-161
- NICAISE I., Une sécurité sociale par le travail, *La Revue Nouvelle*, 1997(5-6), mai-juin 1997, p.135-138

- NICAISE I., De school, de grote herverdelers ? in *Welwijs*, 8(3), sept. 1997, p.11-13
- NICAISE I., Recht op inkomen, recht op arbeid, in : *De Gids op Maatsch. Gebied*, november 1997, 88(1), p.583-588.
- NICAISE I., Armoede en menselijk kapitaal, in: *Onze Alma Mater*, 1997(4), p.463-480 ; tevens in : *De Gids op Maatsch. Gebied*, 89(3), maart 1998, p.231-244
- NICAISE I., Actief arbeidsmarktbeleid : plichten genoeg, tijd voor garanties, in : *Nieuwsbrief Werkgelegenheid Arbeid Vorming*, 1998 (1-2), p.51-55
- VLEUGELS I., ERGO T., BOLLENS J., HEYLEN F., NICAISE I., *Leven na de dop. Een onderzoek naar de haalbaarheid en effectiviteit van opleidings- en werkervaringsgaranties voor langdurig werklozen in Vlaanderen*, in : *Nieuwsbrief Werkgelegenheid Arbeid Vorming*, 1998 (1-2), p.141-146
- NICAISE I., Welfare to work : the role of social security regulations, *The Margin*, 1(2), Summer 1998, p.27-32
- LAUWEREYS L., NICAISE I., De sociale tewerkstelling in België : een morfologie, *De Gids op Maatsch. Gebied*, 90(6), juni 1999, p.4-12
- NICAISE I., Recht op duurzame tewerkstelling voor iedereen : wie zegt meer? Commentaar bij de Beleidsnota Werkgelegenheid van Minister Landuyt, in : *Nieuwsbrief Werkgelegenheid-Arbeid-Vorming*, 00(1), maart 2000
- NICAISE I., LAUWERYS L., MATHEUS N., Sociale tewerkstelling in Vlaanderen : de actieve welvaartsstaat voor kwetsbare groepen, *Nieuwsbrief Werkgelegenheid-Arbeid-Vorming*, 00(1), maart 2000

III. Mededelingen op internationale congressen en bijeenkomsten

- NICAISE I., *A peace economy : east-west trade in the 1990's and its benefits for the EEC*, mimeo, 18 p., voorgesteld tijdens het 'Colloque Européen : Les échanges Est-Ouest et leur impact sur le monde du travail', ULB, Brussel 26-27/5/1988.
- NICAISE I., *Towards a basic income for students ?*, paper presented at the WESIB seminar, Brussels, 12 December, 1988, mimeo, 2p.
- DOUTERLUNGNE M. en NICAISE I., *Alternating education : its impact on the labour market entry of disadvantaged youth in Flanders (Belgium)*, Petra-seminarie Munchen, 9-12 juli 1990.
- NICAISE I., *Determinants of labour earnings in Belgium : human capital and social barriers*, 35 p., EALE-Conference (Eur. Assoc. of Labour Economists), Lund (Zweden) 20-23 sept. 1990.
- NICAISE I., DOUTERLUNGNE M., *Alternating education for disadvantaged youth in Flanders (Belgium) : its costs and benefits for youngsters and employers*, 15 p., EALE-Conference (Eur. Assoc. of Labour Economists), El Escorial, 26-29 sept. 1991
- NICAISE I., *Vers une différenciation de l'assurance-chômage ? Allocations de chômage "volontaire" et "involontaire"*, 17 p., El Escorial, 26-29 sept. 1991
- NICAISE I., *Efficacité des politiques de réinsertion : introduction méthodologique*, Seminaire Europees Sociaal Fonds, Lissabon, 4-5/2/92
- NICAISE I., Home inputs, resource constraints, and the unequal demand for education : a micro-economic approach, EALE-Conference (Eur. Assoc. of Labour Economists), Warwick, sept. 1992, 20 p.
- NICAISE I., *Emploi, chômage et exclusion sociale en Europe*, Eur. sem. Trade Unions, unemployment, and social exclusion, Bremberg, 10/6/94
- BOLLENS J., NICAISE I., *The medium-term impact of vocational training on employment and unemployment duration : evidence from Flanders (Belgium)*, EALE-Conference (Eur. Assoc. of Labour Economists), Warschau, sept. 1994, 15 p.
- NICAISE I. ET AL., *Pitfalls and dilemmas in labour market programmes for disadvantaged groups*, Eur. Seminar Poverty III, London, 1-3 dec. 1994

- NICAISE I., *The right to work and the poor. Experience from Belgium*, Cambridge, Von Hügel Inst., 25/5/95
- NICAISE I., *The Belgian General Report on Poverty : proposals relating to employment and labour protection*, Leuven, Centre for Econ. and Ethics, 11 October 1995
- NICAISE I., *Introduction to workshop 'Employement'*, European Social Policy Forum, Brussels, Palais des Congrès, 28-30 March 1996
- NICAISE I., *Intégrer les politiques d'emploi et de protection sociale*, ERGO II Final Conference, Brussels, 17 June 1996
- VANDORPE, S., NICAISE, I., OMEY, E., *Work sharing insurance : a possible solution to the unemployment problem ?*, EALE-Conference, Chania (Kreta), 19-24 September 1996
- NICAISE I., *Une proposition concernant un nouveau programme de lutte contre la pauvreté en Europe*, EZA-seminar on Poverty and EC-Social Policy, Funchal (Madeira), 11-12 October 1996
- NICAISE I., *'Emploi et Formation pour les Défavorisés': l'activation d'allocations sociales par le biais de projets d'insertion socio-professionnelle pour les bénéficiaires du Minimex en Belgique*, European Conference 'New directions in social welfare', Dublin, 14-16 November 1996
- NICAISE I., *Comment articuler les politiques de protection sociale et de l'emploi ?* Int. Coll. Chaire Hoover, Louvain-la-Neuve, 20 Dec. 1996
- NICAISE I., *Poverty and social barriers in the labour market*, LoWER Conference (Research Network on Low Wage Employment), Bordeaux, 31 Jan.-2 Febr., 1997
- NICAISE I., *Is there a need to adapt welfare regulations ?*, Colloquium 'Business and the voluntary sector : a common agenda ?' (FEANTSA + British Telecom), London, 6-7 Febr., 1997
- NICAISE I., *Giving fish or teaching to fish ? A social cost benefit analysis of a Belgian employment-training programme for minimum income recipients (poster)*, Maastricht, Applied Econometrics Association Annual Conference, 15-16/5/97
- NICAISE I., *Kansarmoede en leermoeilijkheden in de basisschool : een literatuuroverzicht van oorzaken en remedies*, Leuven, Onderwijs Research Dagen, 21-23/5/97
- NICAISE I., *Determinanten van de vraag naar voortgezet onderwijs : een micro-econometrische analyse (poster)*, Leuven, Onderwijs Research Dagen, 21-23/5/97
- NICAISE I., *Activering van werkloosheidsuitkeringen: van vraag- naar aanbodstrategie*, Rotterdam, SISWO-Congres 'In banen geleid ?', 18/9/97 /Brussel, Internat. Coll. Actief Arbeidsmarktbeleid van het Point d'Appui Travail-Emploi-Formation, 28/10/97
- NICAISE I., *L'analyse des coûts et bénéfices sociaux comme outil d'évaluation: l'exemple du programme belge 'Emploi et formation pour les défavorisés'*, Sevilla, Conférence Européenne sur les pratiques d'évaluation en matière de politiques structurelles, 16-17/3/98
- NICAISE I., *Strategies to reduce educational inequality: a general framework*, Seminar 'Educational success for all', National Commission for Education / Socrates, Sliema (Malta), 22-23/4/98
- NICAISE I., *Strategies to prevent school failure in the EU: an overview and three case studies*, Brussels, EC Conference 'Integrating young people into society through education and training' (DG XXII), 7-8/5/98
- NICAISE I., *Labour market programmes for disadvantaged youth in Europe*, OECD Conference 'Preparing youth for the 21st Century: the policy lessons from the past two decades', Washington, 23-24 February, 1999
- D. CLERBOIS ET AL., *Talents cachés: développer de nouveaux métiers basés sur les savoir-faire des pauvres*, Coll. International 'Le croisement des savoirs: quand le Quart Monde et l'université pensent ensemble', Paris, Sorbonne, 23-24/4/1999
- NICAISE I., *Labour market policies and social exclusion: pitfalls, dilemmas and how to avoid them*, International Colloquium 'Labour market policies and social exclusion', Leuven, 20-21 May 1999
- NICAISE I., *Life after the dole: feasibility of a guarantee plan for the long-term unemployed in Flanders*, International Colloquium 'Labour market policies and social exclusion', Leuven, 20-21 May 1999

- NICAISE I., *Poverty and human capital*, International Conference on Poverty Measures, Townsend Centre for International Poverty Research, Bristol, 2nd July 1999
- NICAISE I., RIDDELL S., SMYTH E., TISDALL K., HMERS T., *Educational strategies for disadvantaged youth*, Symposium in the context of the European Conference for Education Research, Lahti (Finland), 23-25 September 1999
- NICAISE I., *The Youth Unemployment Programme (DK) and the New Deal for Young People (UK): lessons for Belgium*, Peer Review Meeting, Copenhagen, 12-13 October 1999
- NICAISE I., *Measures to encourage entrepreneurship among the unemployed: reaction paper*, Peer Review Meeting, Brussels, 23-24 November 1999
- NICAISE I., *The Belgian unemployment insurance: features and issues*, Conference on Unemployment insurance systems in Europe, Athens, National Labour Institute, 5th February, 2000
- NICAISE I., *De actieve welvaartsstaat: sociale zekerheid en activerend arbeidsmarktbeleid in Europa en de VS*, Brussel, Vlaams-Nederlands Arbeidsmarktcongres, 2/3/00

IV. Mededelingen op andere congressen en bijeenkomsten

- NICAISE I., *Redistribution du capital humain : l'éducation compensatoire*, in : Les niveaux de vie des belges, 7me Congrès des Economistes Belges de Langue Française, Charleroi, CIFO, 1987, comm. 5, p. 71-86.
- NICAISE I., *School zoekt leerling : de weerslag van de ontgroening op het onderwijs in Vlaanderen*, 23 p., A.C.W-Sociale Week, Den Haan nov. 1989.
- NICAISE I., *Naar een duale samenleving ? Basisopties voor de lange termijn*, 12 p., Rondetafel-conferentie Koning Boudewijnstichting, Brussel 15/6/1990.
- NICAISE I., *Het onderwijs voor sociale promotie in het kader van de volwasseneneducatie*, Coll. OESO-rapport over het Belgisch onderwijs, Antwerpen, 2/5/92
- NICAISE I., *Het zwaard van Damocles. Arme gezinnen over de bijzondere jeugdzorg*, Hoorzitting Commissie Gelijke Kansen Vlaams Parlement, Brussel, 14 maart 1996
- NICAISE I., *Sociale zekerheid en armoedebestrijding : mogelijkheden en beperkingen (Commentaar bij het referaat van B. Cantillon en I. Marx)*, in : DESPONTIN, M., JEGERS, M., *De sociale zekerheid verzekerd ? Volume 2 (Toespraken, commentaren en geselecteerde papers van het 22ste Vlaams Wetenschappelijk Econ. Congres)*, Brussel, VUB-Press, 1996, p.133-137
- NICAISE I., *Waar bleven de geschorsten ? De doorstroming van geschorste werklozen naar het OCMW*, Studiedag Zorgmigraties en armoede, Observatoire Social Européen, 19 febr. 1997
- NICAISE I., *Studiekosten, studietoelagen en de democratisering van het onderwijs*, Hearing Commissie Onderwijs Vlaams Parlement, Brussel, 6/3/97
- NICAISE I., *Het Algemeen Verslag over de Armoede*, Brussel, Nat. Bank van België, 13 maart 1997
- NICAISE I., *Werkloosheid en sociale uitsluiting*, Hearing Commissie Sociale Zaken Belgische Senaat, Brussel, 5 febr. 1997
- NICAISE I., *The struggle for jobs and the downward pressure on wages (poster)*, Brussel, Arbeidsmarktonderzoekersdag, 29 mei 1997
- NICAISE I., *Onderwijs en Armoede*, Hearing Commissie Armoede Vlaams Parlement, Brussel, 16 juni 1997
- NICAISE I., *Rationeel kiezen is economisch handelen*, Colloquium KULeuven-CSBO 'Levens lijnen. Secundair onderwijs in het perspectief van loopbaan en levensloop', Leuven, 24/9/1997
- NICAISE I., *Le Rapport Général sur la Pauvreté et ses suites*, séminaire interfacultaire économie et droit, FUNDP, Namen, 7/10/97
- NICAISE I., *Recht op inkomen, recht op arbeid*, ACW Sociale Week 'Uitsluiting ? Uitgesloten !', De Haan, 9-10/10/1997

- NICAISE I., *To work or not to work: is that the question ?* LBC-NVK Congres 'Sleutelen aan werkgelegenheid', 15-17/10/1997
- NICAISE I., *Armoede en integrale kwaliteitszorg in het basisonderwijs*, Kath. Hogeschool Kempen, Vorselaar, Voortgezette opleiding directies basisonderwijs, 1/4, 29/4, 6/5/98; 19 en 27 janurai 2000
- NICAISE I., *Het onderwijs in een duale samenleving*, Brugge, KULAK Postuniversitaire vorming i.s.m. ACW-Brugge, 12/10/98
- NICAISE I., *Democratisering stroomopwaarts*, Studiedag Democratisering van het hoger onderwijs, Dienst Studentenvoorzieningen KULeuven, 27/11/1998
- NICAISE I., *Formation des groupes défavorisés: dilemme équité-efficacité ?* Colloque du GIRSEF sur l'avenir de la formation des peu qualifiés, Louvain-la-Neuve, 10 Décembre 1999
- NICAISE I., *De school, hefboom voor de ontwikkeling van de buurt ?*, Malle, Studiedag 'De basisschool uitgedaagd', cyclus Kon. Boudewijnstichting / Steunpunt Intercultureel Onderwijs, 23/2/00
- NICAISE I., *Toegang tot het hoger onderwijs: de meritocratische mythe voorbij*, Gent, Sociale Hogeschool (navorming docenten), 25/2/00
- NICAISE I., *Kansarmoede bestrijden in het secundair onderwijs: gelijke kansen, gelijke behandeling... of gelijke uitkomsten ?*, Gent, Vormingsdag coördinatoren, org. Pedag. Begeleidingsdienst Bisdom Gent, 16/3/00

V. Rapporten

a) Interne

- NICAISE I. EN PEETERS T., *Internationale arbeidsverdeling, herstructurering en tewerkstelling in zes EEG-landen*, CES-research paper in international economics, Leuven 1980, 82 p.
- NICAISE I., *Poverty and social (im)mobility*, C.E.S.-research paper, Leuven sept. 1980 (part one) en febr. 1983 (part two), 188 p.
- NICAISE I., *Een micro-theoretische analyse van verdeling en herverdeling*, HIVA, Leuven 1984, 89 p.
- DE SMEDT M., NICAISE I., PACOLET J. en REYNDERS R., *Impact van het Interuniversitair Micro-Electronica Centrum (IMEC) op de ontwikkelingszone Limburg-Kempen-Hageland*, HIVA, Leuven april 1985, 124p.
- NICAISE I., HENRIQUES J.-M. (eds.), *Trade Unions, unemployment, and social exclusion. Report of a European seminar*, Leuven, HIVA, 1995
- VANDORPE, S., VLEUGELS, I., NICAISE, I., OMEY, E., *De werkverdelingsverzekering: bouwstenen voor een analysekader*, RU Gent, Vakgroep Sociale Economie / Leuven, HIVA, 1995, 108p.

b) Gepubliceerde

- DECOSTER A., HOUTHUYS P., NICAISE I., PACOLET J. en WOUTERS R., *Sociale Zekerheid en personenbelasting*, HIVA, Leuven 1984, 284 p.
- NICAISE I. en REYNDERS R., *Vooronderzoek betreffende de haalbaarheid van een regionale ontwikkelingsindex dienstig voor een selectief reconversiebeleid*, HIVA, Leuven 1987, 110 p.
- NICAISE I. en SPINNEWYN H., *Vredeseconomie : de economische baten van handelsintegratie tussen E.G. en Comecon*, HIVA, Leuven 1987, 90 p.
- WINTERS S. EN NICAISE I., *Methoden van studiefinanciering*, HIVA, Leuven 1987, (meerdere delen + synthesesrapport).
- NICAISE I., *LIGEM/LISER : informatiesysteem voor een prospectief opleidings- en tewerkstellingsbeleid in Limburg*, HIVA, Leuven april 1988, 66 p.
- DEWAELE A., FACHE O., NICAISE I., en WINTERS S., *Prospectief arbeids-marktonderzoek Limburg, deelrapport 1: De aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt*, HIVA, Leuven dec. 1988, 198 p.

- FACHE O., BAETEN G. en NICAISE I., *Prospectief arbeidsmarktonderzoek Limburg, deelrapport II : Economische reconversie en tewerkstellingsbeleid*, HIVA, Leuven dec. 1988, 92 p.
- Idem, Syntheserapport, 38 p.
- NN, *A prospective job market policy for Limburg* (synthesis report of the research phase), HIVA, Leuven dec. 1988, 83 p.
- NN, *Een prospectief arbeidsmarktbeleid voor Limburg* (synthese), HIVA, Leuven jan. 1989, 90 p.
- NICAISE I., *Hervormingsscenario's voor de studiefinanciering in het hoger onderwijs*, HIVA, Leuven mei 1989, 117 p.
- NICAISE I., GEERS F., COSSEY H., HEEMAN R. en VAN REGENMORTEL T., *Opleidings- en vormingsprojecten voor langdurig werklozen in België*, HIVA, Leuven 1990, 96 p.
- NICAISE I., VAN POECKE J. en BAETEN G., *De prijs van het hoger kunstonderwijs. Onderzoek naar de studiekosten en studiefinanciering in het hoger kunstonderwijs in Vlaanderen*, HIVA, Leuven 1990, 83 p.
- DOUTERLUNGNE M. en NICAISE I., *Alternerend leren : een begrip. Evaluatie van de arbeidsmarkteffecten van het ESF-project 'Alternerend leren voor deeltijds leerplichtigen'*, HIVA, Leuven 1991, 175 p.
- DE VOS K., ELOY M., NICAISE I., VANHEERSWYNGHEL A., *Evaluation ex-ante des politiques belges de lutte contre le chômage de longue durée co-financées par le Fonds Social Européen*, Leuven, HIVA, 1991
- DE VOS K. en NICAISE I., *Tewerkstelling door sociale zekerheid, deel I : de integratie van actieve arbeidsmarktstrategieën in de werkloosheidsverzekering*, HIVA, Leuven-Sociura, 1991. 113 p.
- DEBRABANDER K., STRUYVEN L. en NICAISE I., *Vlaanderen leert, deel 1 : Doelstellingen, organisatie en kostprijs van het Onderwijs voor Sociale Promotie vergeleken met de middenstandsopleiding en de VDAB-beroepsopleiding*, HIVA, Leuven 1991, 157 p.
- DELVAUX B., DE VOS K., NICAISE I., PACOLET J., ET VANDER LINDEN B., *Evaluation ex-ante du Cadre Communautaire d'Appui de la Belgique relatif aux objectifs 3 & 4*, Louvain-la-Neuve/Leuven, IRES/HIVA, 1991, 206 p.
- NICAISE I., DE VOS K., *Evaluation ex-ante des politiques belges d'aide à l'embauche co-financées par le Fonds Social Européen*, Leuven, HIVA, 1991
- VOS M., VAN POECKE J., QUAEGBEUR L. en NICAISE I., *Hogere studies : een goede investering ?*, HIVA, Leuven 1991, 139 p. + tabellen.
- NICAISE I., STRADLING R., *Prevocational education and training for disadvantaged youth : a framework for evaluation / Enseignement et formation pré-professionnels pour les jeunes défavorisés : une grille d'évaluation*, Slough, Nat. Foundation for Educ. Research / Leuven, HIVA, 1992
- AMEELS J.-CH., NICAISE I., VAN DER LINDEN B., *Evaluation des effets indirects des actions cofinancées par le FSE : rapport final relatif à l'enquête auprès des employeurs*, Louvain-La-Neuve/Leuven, IRES/HIVA, 1993
- DE VOS K., CLAEYS C., VAN BRUSSELEN B., VAN MEENSEL R., WOUTERS M., NICAISE I., *Les programmes opérationnels nationaux 1990-1992 dans le cadre du CCA belge relatif aux objectifs 3-4 : évaluation finale, Rapport 2D*, Leuven, HIVA, 1993.
- DE VOS K., CLAEYS C., VAN BRUSSELEN B., VAN MEENSEL R., WOUTERS M., NICAISE I., *De nationale operationele programma's 1990-1992 in het kader van het Belgisch communautair bestek voor doelstellingen 3-4 : eindevaluatie. Ex-post evaluatie nationaal OP 1990-1992 doelstelling 3-4, Rapport 2D*, Leuven, HIVA, 1993.
- ELOY M., NICAISE I., *Het opleidingsaanbod van VDAB en 'derden' voor langdurig werklozen en jongeren : specificiteit, complementariteit en effectiviteit. Ex-post evaluatie van de Vlaamse operationele programma's 1990-1992 met betrekking tot doelstelling 3-4*, Deelrapport 3, Leuven, HIVA, 1993.
- NIJSMANS I., ELOY M., NICAISE I., *Op de brug naar regulier werk. Brugprojecten in het deeltijds onderwijs*, Leuven, HIVA, 1993

- VAN BRUSSELEN B., VOS M., NICAISE I., *Sociale doelmatigheid van de studietoelagen in Vlaanderen*, Leuven, HIVA, 1993
- CLAEYS C., NICAISE I. (M.M.V. E. GOS), *Onderwijs en volwasseneneducatie in de Impulsregio Zennevallei*, Leuven, HIVA, 1994
- WOUTERS M., VAN MEENSEL R., NICAISE I., *De TOK-projecten en hun cursisten, drie jaar later. Follow-up onderzoek van de projecten van 1989. Ex-post evaluatie nationaal OP 1990-1992 doelstelling 3-4, Rapport 2B*, Leuven, HIVA, 1994.
- NICAISE I. ET ALII, *Groupes faibles face au marché du travail : point de mire du Fonds Social Européen. Evaluation ex-post du Cadre communautaire d'appui belge 1990-92 relatif aux objectifs 3-4, Rapport n° 5C (synthèse)*, Leuven, HIVA, 1995
- NICAISE I. ET ALII, *Met het ESF op de bres voor zwakke doelgroepen op de arbeidsmarkt. Ex-post evaluatie van het Belgisch Communautair Bestek 1990-92 m.b.t. doelstellingen 3 en 4, Rapport 5C (synthese)* Leuven, HIVA, 1995
- NICAISE I., BOLLENS J., *De effectiviteit van opleidingsprogramma's voor risicogroepen in Vlaanderen*, Leuven, HIVA, 1995
- NICAISE I., *Donner du poisson ou apprendre à pêcher ? Analyse des coûts et bénéfices sociaux des projets d'insertion EFD des CPAS*, Leuven, HIVA, 1995
- NICAISE I., *Vis geven of leren vissen ? Sociale kosten-baten analyse van de TOK-projecten van OCMW's*, Leuven, HIVA, 1995
- BOLLENS J., CLAEYS C., NICAISE I., *Koopjes op de arbeidsmarkt. De micro-economische efficiëntie van RSZ-bijdragenverminderingen bij tewerkstelling van risicogroepen in België*, Leuven, HIVA, 1996, 142p.
- CARTON B., DELOGNE R., NICAISE I., STENGELE A., *Le rôle des partenariats locaux dans la lutte contre l'exclusion sociale*, Leuven, HIVA, 1996
- CARTON B., DELOGNE R., NICAISE I., STENGELE A., *The role of partnerships in promoting social cohesion : national report for Belgium, Eur. Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Dublin*, 1996
- VLEUGELS I., GOS E., NICAISE I., *Een job voor onze cliënten. Arbeidsmarktniches voor tewerkstelling van OCMW-cliënteel in Vlaanderen*, Leuven, HIVA, 1996
- NICAISE I., VAN REGENMORTEL T., *Discussienota armoedebestrijding* (in opdracht van het Vlaams Parlement), Brussel, Vlaams Parlement, 1997, 47p.
- BOLLENS J., VAN DE VELDE V., CNUUDE V., VANOBBERGEN B., VANSIELEGHEM N., DOUTERLUNGNE M., NICAISE I., VERHAEGHE J.-P., *Zorgverbreding in het basis- en secundair onderwijs : een zoektocht naar financieringscriteria*, Leuven : HIVA / RUG, Vakgroep Onderwijskunde, 1998
- VLEUGELS I., ERGO T., BOLLENS J., HEYLEN F., NICAISE I., *Leven na de dop. Een onderzoek naar de haalbaarheid en effectiviteit van opleidings- en werkervaringsgaranties voor langdurig werklozen in Vlaanderen*, Leuven, Stuurgroep Strategisch Arbeidsmarktbeleid / HIVA / RUG, 1998, 224p.
- NICAISE I. (ed.), *Success for all ? Educational strategies for socially disadvantaged youth in six European countries*, Leuven, HIVA, 1999
- LAUWEREYS L., NICAISE I., *Morfologie van de sociale tewerkstelling in België*, Leuven, HIVA, 1999
- LAUWEREYS L., MATHEUS N., NICAISE I., *De sociale tewerkstelling in Vlaanderen : doelgroepbereik, kwaliteit en doelmatigheid*, Leuven, HIVA, 2000
- VERHAEGHE J.P., ACKAERT L., NICAISE I., BOLLENS J., GROENEZ S., *Studietoelagen en participatie in het hoger onderwijs*, Vakgroep Onderwijskunde RUG / HIVA, 2000
- NICAISE I., BOLLENS J., GROENEZ S., VERHAEGHE J.P., ACKAERT L., *Studiekosten, studietoelagen en participatie in het hoger onderwijs* (syntheserapport), HIVA / RUG-Vakgroep Onderwijskunde, 2000

VI. Boeken

a) als auteur

NICAISE I., BOLLENS J., DAWES L., LAGHAEI S., THAULOW I., VERDIÉ M., WAGNER A., *Labour market policies for the poor in Europe : pitfalls and dilemmas - and how to avoid them*, Aldershot, Avebury, 1995

NICAISE I., DE WILDE C., *Het zwaard van Damocles. Arme gezinnen over de bijzondere jeugdzorg*, Leuven/Apeldoorn, Garant, 1995, 159p.

NICAISE I., *Poverty and human capital*, Aldershot, Ashgate, 2000, 280p. (aanvaard)

b) als editor en auteur

NICAISE I., PACOLET J. (red.), *Draagkracht, sociale zekerheid en personenbelasting*, Leuven, HIVA, 1986, 250 p.

NICAISE I. (ed.), *Educational strategies for disadvantaged youth in Europe*, Bristol, The Policy Press, 2000 (forthcoming)

VII. Artikels in of gedeelten van boeken

NICAISE I., Loskoppelen van inkomen en arbeid ? Het universeel basisinkomen, in : *Met een stempel door het leven*, HIVA, Leuven 1986, p. 385-400; tevens in : *De Gids op Maatschappelijk Gebied*, 77 (8-9), aug.-sept. 1986, p.159-173.

NICAISE I., Subjectieve en objectieve kosten van kinderen, in : NICAISE I. en PACOLET J. (red.), *Draagkracht, sociale zekerheid en personenbelasting*, HIVA, Leuven 1986, 250 p.

NICAISE I., 'De kostprijs per cliënt, per afdeling, per activiteit', in : *Gids 'Management voor de non-profit sector'*, Kluwer, Antwerpen 1988 (4).

NICAISE I., 'De kostprijs van lonen en middelen'; 'De kostprijs per cliënt, per afdeling, per activiteit', in : *Gids 'Management voor de non-profit sector'*, Kluwer, Antwerpen 1988 (4).

NICAISE I., 'Kostprijs : kostenverloop en kostenbeheersing', in : *Gids Management voor de non-profit sector'*, Kluwer, Antwerpen 1988 (4).

NICAISE I., Subsidiëring en regulering, in : *Welzijns gids*, Kluwer, Antwerpen 1988 (43).

NICAISE I., 'Kosten-baten analyse : de financiële leefbaarheid van de organisatie', in : *Gids 'Management voor de non-profit sector'*, Kluwer, Antwerpen 1989 (7).

NICAISE I., 'Kosten-baten analyse : het sociaal rendement van een activiteit bepalen', in : *Gids 'Management voor de non-profit sector'*, Kluwer, Antwerpen 1989 (7).

NICAISE I., 'Begroten en budgetteren', in : *Gids 'Management voor de non-profit sector'*, Kluwer, Antwerpen 1990 (8).

NICAISE I., 'Financieringsbronnen : 101 wegen om middelen te verwerven', in : *Gids 'Management voor de non-profit sector'*, Kluwer, Antwerpen 1990 (8).

NICAISE I., 'Jaarrekening : inleiding tot de financiële verslaggeving', in : *Gids 'Management voor de non-profit sector'*, Kluwer, Antwerpen 1990 (8).

NICAISE I., 'Subsidies', in : *Gids 'Management voor de non-profit sector'*, Kluwer, Antwerpen 1990 (8).

NICAISE I., Armoede, recht op inkomen, en recht op arbeid, in : Cantillon B. e.a. (o.l.v. Dillemans R., *De actuele uitdagingen voor de sociale zekerheid, deel 1 : Economische en sociale problematiek*, Die Keure, Brugge 1990, p. 199-214.

NICAISE I. e.a., Financing the education sector, in : Vanderhoeven J.L. (ed.), *Education in Belgium : the diverging paths*, (OECD, review of national policies for education), Ministries of education, Brussels-Eupen, 1991, pp.361-380

- NICAISE I. e.a., Le financement de l'enseignement, in : Vanderhoeven J.L. (ed.), *Les systèmes éducatifs en Belgique : similitudes, analogies, divergences...* (OCDE, Examen des politiques nationales d'éducation), Ministeries van Onderwijs, Brussel-Bruxelles-Eupen 1991, p. 359-377
- NICAISE I., Boekhouding 1 : Algemeenheden, in : *Gids 'Management voor de non-profit sector'*, Kluwer, Antwerpen 1991 (12).
- NICAISE I., Boekhouding 2 : Enkelvoudig boekhouden, in : *Gids Management voor de non-profit sector*, Kluwer, Antwerpen 1991 (12).
- NICAISE I., *Boekhouding 3* : Dubbel boekhouden, in : *Gids Management voor de non-profit sector*, Kluwer, Antwerpen 1991 (12).
- DILLEMANS R., NICAISE I., VAESSEN J., De veelzijdigheid van de arbeid en de sociale zekerheid, in : Crijns L. (ed.), *Liber in memoriam Prof. Veldkamp*, E.I.S.S./Dept. Soc. Sc. Studies Tilburg, 1992, p.133-142
- NICAISE I. e.a., Profiel van de werklozenpopulatie en implicaties voor het beleid, in : M. ALALUF E.A., *De werkloosheidsverzekering in de jaren '90*, Univ. Pers Leuven 1992
- DE VOS K., NICAISE I., Sociale zekerheid en tewerkstelling : van vangnet tot springplank, in DILLEMANS R. (ed.), *Bouwstenen voor een nieuwe sociale zekerheid*, Univ. Pers Leuven 1993
- NICAISE I., 'Chômage et exclusion sociale en Europe' en 'Intégrer les politiques d'emploi et de protection sociale', in : X. Godinot et alii, *On voudrait connaître le secret du travail*, Paris, Ed. l'Atelier, 1995
- NICAISE I., Le principe du consentement dans l'aide spécialisée à la jeunesse : expériences de familles pauvres en matière de placement d'enfants en Flandre, in : FONTAINE P. (ed.), *La connaissance des pauvres*, Ed. Travailler le Social/ Academia-Bruylant, Louvain-la-Neuve, 1996, p.477-488
- NICAISE I., Armoede op school : oorzaken en remedies, in VAN DEN HOUTE M. (RED.) E.A., *Schoolleiding en -begeleiding* (losbladig), Antwerpen, Kluwer, Aflevering 19, oktober 1997, 37p.
- NICAISE I., Kansarmoede in de basisschool : een literatuuroverzicht van oorzaken en remedies, in '*Gids voor het basisonderwijs*', Kluwer, 1997, Kind/4201, 28p.
- NICAISE I., Van werkloosheidsverzekering naar werkverdelingsverzekering, in J. VAN LANGENDONCK (ED.), *Liber amicorum R. Dillemans*, Kluwer Rechtswetenschappen, 1997, p.233-258
- NICAISE I., Initiatieven voor laaggeschoolden, in E. VERREET (RED.), *Vademecum voor personeelsbeleid. Jaarboek voor advisering en uitbesteding van HR-processen*, Deurne, Academici - Roularta Media, 1997, p.22-23
- NICAISE I., Opleidings- en werkervaringsgaranties voor zeer langdurig werklozen, in : *Programma van de Groep van Leuven. Vijfsprongenprogramma ter bestrijding van de werkloosheid op basis van het Verdrag van Leuven*, Brussel, Welzijnszorg, 1997
- NICAISE I., Rationeel kiezen is economisch handelen, in J. VERBEEK EN G. WILLEMS (red.), *Levenslijnen. Schoolloopbaanbegeleiding tijdens het secundair onderwijs en in de overgang naar de werkplek of naar het hoger onderwijs*, Leuven, Garant, 1997, p.27-34
- NICAISE I., BOLLENS, J., Training and employment for disadvantaged groups, in : M. TESSARING (ed.), *Training for a changing society. A report on current vocational education and training research in Europe*, Thessaloniki, CEDEFOP, 1998 (with synthesis in English, French, German, Spanish)
- NICAISE I., BOLLENS, J., Training and employment opportunities for disadvantaged groups, in : M. TESSARING (ed.), *Vocational education and training – the European research field. Background report*, Luxembourg, Office for official publications of the European Communities, 1998, vol. II, p.121-153
- NICAISE I., VLEUGELS I., Het onderste vangnet moet een trampoline zijn : een garantieplan voor langdurig werklozen, in : RAMIOUL M. EN JANSSEN R. (RED.), *Sirene. Voorstellen voor een regeerprogramma voor werk*, Leuven, Steunpunt Werkgelegenheid Arbeid Vorming, 1998, p.163-178

- CLERBOIS, D., COUILLARD, M., GUICHART, H., MOSCA, L., NICAISE, I., OGIER, J., VERDIER, J.-M., Travail, activité humaine: talents cachés, in: GROUPE DE RECHERCHE QUART MONDE – UNIVERSITÉ, *Le croisement des savoirs. Quand le Quart Monde et l'Université pensent ensemble*, Ed. de l'Atelier / Ed. Quart Monde, 1999, p.339-425
- NICAISE I., Activering van werkloosheidsuitkeringen: van vraag- naar aanbodstrategie, in: VAN HOOF J., MEVISSSEN J. (RED.), *In banen geleid. Nieuwe vormen van sturing op de arbeidsmarkt in België en Nederland*, SISWO-Elsevier, 1999, p.211-229
- NICAISE I., Labour market programmes for disadvantaged young people in Europe, in: OECD, *Preparing youth for the 21st Century: the transition from education to the labour market*, Proceedings of the Washington DC Conference, 23-24 February 1999, Paris, OECD, 1999
- NICAISE I., The effect of bumping down on wages: an empirical test, in BORGHANS L., DE GRIP A. (EDS.), *Skill utilisation and bumping down*, Edgar Elgar, 2000

VIII. Medewerking aan wetenschappelijke publicaties van derden.

- DE GRAUWE P. e.a., *Trade expansion with LDC's and employment : a case study of Belgium*, Weltwirtsch. Archiv, 115 (1), 1979, p. 99-115.
- BERLAGE L. e.a., *Internationale inkomensverdeling*, in : 14e Vlaams Wetensch. Econ. Congres, 1979.
- KONING BOUDEWIJNSTICHTING, *Armoede en Bestaansonzekerheid* (5 delen), Brussel, KBS, 1987
- N, *De school loopt leeg*, Klasse, 3, maart 1990.
- VANEMPTEN A., BORREMANS A. (red.), *Non-profitdiensten en economie* (Cursusboek), Studiecentrum Open Hoger Onderwijs, Brussel, 1991
- SOCIURA, *Blauwdruk voor een haalbare aanpassing van de sociale zekerheid*, Leuven, Univ. Pers, 1993, 70 p.
- EURYDICE, *Questions clés de l'éducation – Volume I: L'aide financière aux étudiants de l'enseignement supérieur en Europe: tendances et débats*, Luxembourg, Office des Publications officielles des Communautés Européennes, 1999
- EURYDICE, *Questions clés de l'éducation – Volume II: Le financement des écoles en Europe*, Luxembourg, Office des Publications officielles des Communautés Européennes, forthcoming June 2000

Supervisie van ca. 50 wetenschappelijke onderzoeksrapporten van HIVA-medewerkers, waaronder :

- VAN HOOREWEGHE B. en VAN REGENMORTEL T., *Basisonderwijs : gratis onderwijs ? Een onderzoek naar de kosteloosheid van het kleuter- en lager onderwijs in Vlaanderen*, HIVA, Leuven 1989, 195 p. + bijlagen.
- VAN HOOREWEGHE B. en VAN REGENMORTEL T., *Leerkracht of dienstverlener ? Een analyse van niet-lesgebonden activiteiten van leerkrachten in het basisonderwijs*, HIVA, Leuven 111 p.
- DE WILDE C. en VAN HOOREWEGHE B., *Onze juf werkt ook na schooltijd ! Tijdsbesteding van leerkrachten in het basisonderwijs*, HIVA, Leuven 1991, 66 p.
- CRASA., *Willen de juf en de meester weg uit het onderwijs ? Jobevaluatie bij leerkrachten basisonderwijs*, HIVA, Leuven 1991, 139 p.
- VAN HOOREWEGHE B., *Leerkracht, een luxe-job ? Tijdsbesteding van leerkrachten in het secundair onderwijs*, HIVA, Leuven 1991, 76 p.
- STRUYVEN L. e.a., *Vlaanderen leert. De plaats van het onderwijs voor sociale promotie in verhouding tot VDAB en Middenstandsopleiding*, Leuven, HIVA, 1991 (3 delen + synthesesrapport)
- VAN DIJCK A., *Het inkomenscriterium in het studietoelagenstelsel vergeleken met andere sociale voorzieningen (stage-opdracht)*, Leuven, HIVA, 1991

- VAN HAVERBEKE P., BOON P., en VOS M., *Indicatoren voor het onderwijs - deelrapport 1 : indicatoren m.b.t. de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt*, Leuven, HIVA 1992
- ELOY M., *Dépenses publiques d'enseignement en Communauté flamande. Analyse dans une perspective de comparaison internationale*, Leuven, HIVA, 1992
- ELOY M., *De overheidsuitgaven voor onderwijs in Vlaanderen. Een analyse in internationaal perspectief (synthese)*, Leuven, HIVA, 1992
- DEBRABANDER K., VOS M., *Kostprijsanalyse van scholen in het lager en secundair onderwijs*, Leuven, HIVA, 1992
- VOS M., *Wolven in schapevacht... of zwarte schapen ? Sociale doelmatigheid van het nieuwe inkomenscriterium in het stelsel van studietoelagen in het hoger onderwijs*, Leuven, HIVA, 1993, 231 p.
- VAN BRUSSELEN B., *Alle beetjes helpen. Sociale doelmatigheid van de studietoelagen in het secundair onderwijs*, Leuven, HIVA, 1993, 86p.
- VAN MEENSEL R., *Le Fonds pour l'emploi : une occasion manquée pour les groupes a risque ? Evaluation ex-post du CCA 1990-1992 dans le cadre des objectifs 3-4, Rapport n° 5B*, Leuven, HIVA, 1993.
- BOLLENS J., *De effectiviteit van de VDAB-opleidingen voor langdurig werklozen en jongeren gefinancierd door het ESF*. Ex-post evaluatie van de Vlaamse operationele programma's 1990-1992 met betrekking tot doelstelling 3-4, Deelrapport 1, Leuven, HIVA, 1993.
- NIJSMANS I., *De effectiviteit van de ESF-projecten in het Vlaams deeltijds onderwijs : alternerend leren en brugprojecten*. Ex-post evaluatie van de Vlaamse operationele programma's 1990-1992 met betrekking tot doelstelling 3-4, Deelrapport 2, Leuven, HIVA, 1993.
- ELOY M., *De effectiviteit van de lokale opleidingsinitiatieven voor langdurig werklozen en jongeren gefinancierd door het ESF*, Leuven, HIVA, 1993.